

Εικαστικά Α' & Β' Δημοτικού

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Θωμάς Ζωγράφος, Καθηγητής Καλλιτεχνικών Β/θμιας Εκπαίδευσης Δημήτρης Μπέσσας, Καθηγητής Εικαστικών στο Π.Τ.Δ.Ε. Δυτικής Μακεδονίας Ελεονώρα Μπέσσα, Δασκάλα
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Όλγα Ζιρώ, Απόφοιτος Α.Σ.Κ.Τ., Μ.Α. Ιστορίας της Τέχνης Σωτηρία Λαζάρου, Σχολική Σύμβουλος Καλλιτεχνικών Μαθημάτων Β/θμιας Εκπαίδευσης Σταμάτης Σινιώρης, Δάσκαλος
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Εύα Μπαζού, Σκιτσογράφος - Εικονογράφος
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Βασιλική Αναστασοπούλου, Φιλολόγος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	Γιώργος Σιγάλας, Σύμβουλος Καλλιτεχνικών Μαθημάτων του Π.Ι.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Ιωάννης Τσιρίκος, Δάσκαλος
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	Κωνσταντίνος Πανιάρας, Εικαστικός Καλλιτέχνης
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

Πράξη με τίτλο:

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Δημήτριος Γ. Βλάχος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση
το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

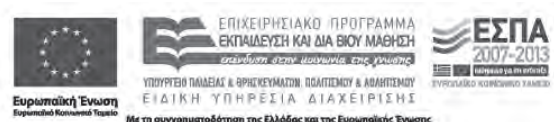
Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΜΑΚΕΤΑΣ,
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΒΑΣΕΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ,
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ / Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θωμάς Ζωγράφος Δημήτρης Μπέσσης Ελεονόρα Μπέσσα

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ Α.Ε.

Εικαστικά Α' & Β' Δημοτικού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Τα σκίτσα του βιβλίου

Κάθε φορά που θα βλέπεις τα παρακάτω σκίτσα θα ξέρεις ότι σημαίνουν...

Έργα καλλιτεχνών

Ιδέες για δημιουργίες

Οι δικές μας δημιουργίες

Παρατηρώ τη φύση και το περιβάλλον

Μικροί μας φίλοι

Το βιβλίο αυτό είναι γεμάτο ζωγραφιές και όμορφες εικόνες.

Άλλες είναι φωτογραφίες από τη φύση, άλλες από δημιουργίες που έφτιαξε ο άνθρωπος για τις καθημερινές του ανάγκες και άλλες δείχνουν έργα τέχνης που έφτιαξαν μεγάλοι καλλιτέχνες.

Θα παρατηρήσετε πράγματα που τα ξέρετε αλλά ίσως δεν τα είχατε προσέξει πολύ.

Θα ανακαλύψετε καινούργιες γνώσεις, θα θαυμάσετε την ομορφιά που υπάρχει γύρω σας σε απλά πράγματα και θα καταλάβετε ότι όλοι οι καλλιτέχνες διδάχθηκαν από τη φύση και δημιούργησαν τα έργα τους εμπνευσμένοι από αυτήν.

Θα δείτε πολλές ζωγραφιές και κατασκευές που έφτιαξαν παιδιά σαν εσάς.

Με αφορμή αυτά τα έργα μπορείτε και εσείς να φτιάξετε τα δικά σας και να γίνετε μικροί δημιουργοί που θα παρατηρείτε, θα πειραματίζεστε, θα ψάχνετε και θα δημιουργείτε με φαντασία στο σχολείο και στον ελεύθερο χρόνο σας.

Περιεχόμενα

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Μορφές από γραμμές, σχήματα και χρώματα

A1. Παντού γραμμές	10
A2. Ο κόσμος όλος με σχήματα	14
A3. Η γέφυρα του ουράνιου τόξου	18
A4. Μορφές... από και 	23
A5. Χρωματογράμματα	25

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Μικρός περίπατος στη φύση

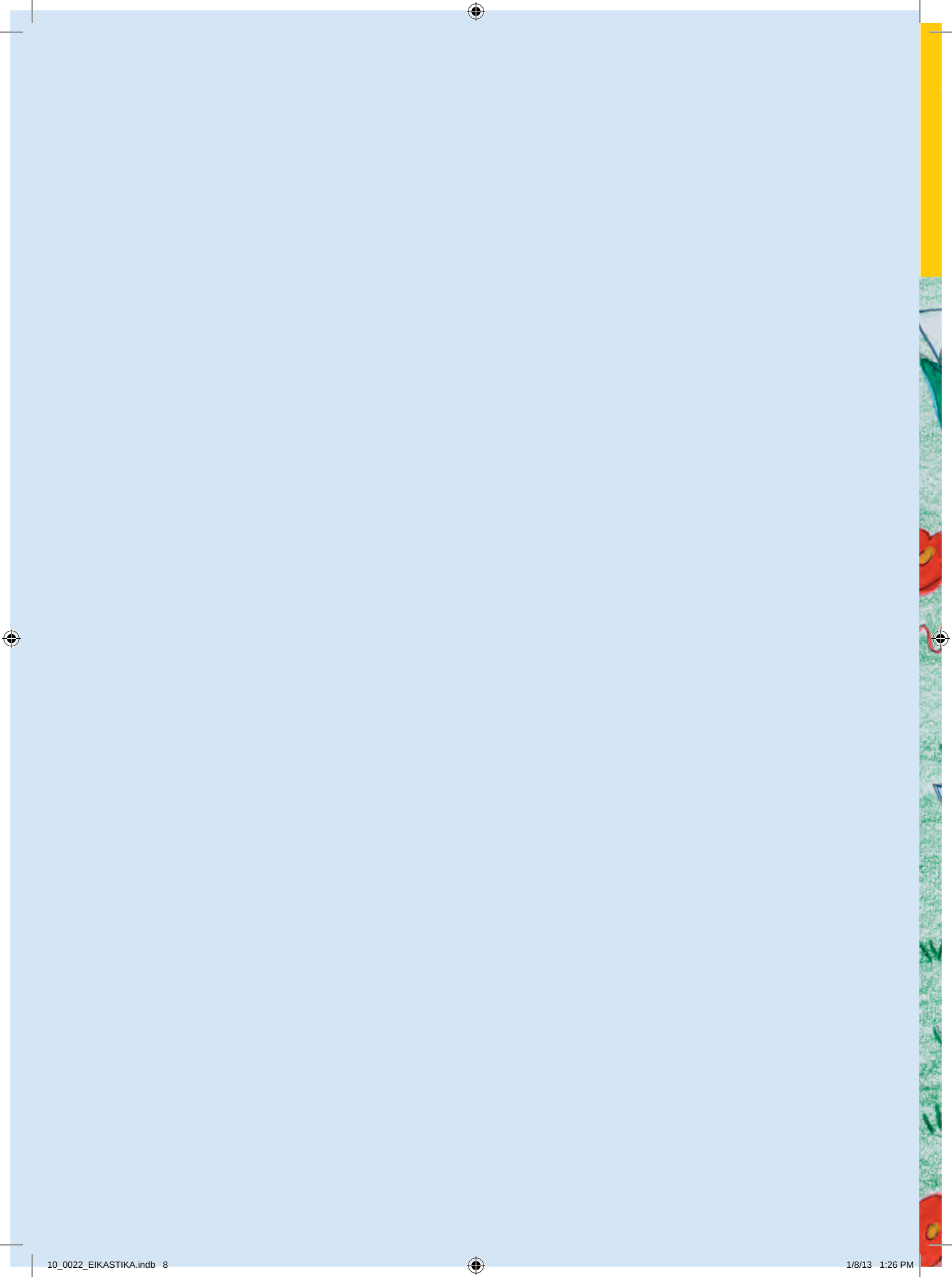
B1. Με το πινέλο και τα χρώματα της φύσης	30
B2. Η παλέτα των λουλουδιών	34
B3. Πρόσωπα που μιλούν	39
B4. Ένα παιδί ζωγραφίζει τ' άστρα	43
B5. Τέχνη της γης	48

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Και άλλες ιδέες για δημιουργία

Γ1. Στο εργαστήρι του Δημήτρη Μυτάρá	54
Γ2. Μικρά γλυπτά	57
Γ3. Αιωρούμενα παιχνίδια	61
Γ4. Παιχνίδια με τον άνθρωπο	65
Γ5. Μια ιστορία για φρούτα	69

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Ταξίδια στον φανταστικό κόσμο των δημιουργών

Δ1. Ταξίδια με τον ζωγράφο της χαράς και του ονείρου	76
Δ2. Άνθρωποι στη σειρά	79
Δ3. Καράβι που ταξιδεύει στο όνειρο	82
Δ4. Το ραντεβού των σκουπιδιών	83
Δ5. Ο Πάουλ Κλέε μιλάει με ένα παιδί	86

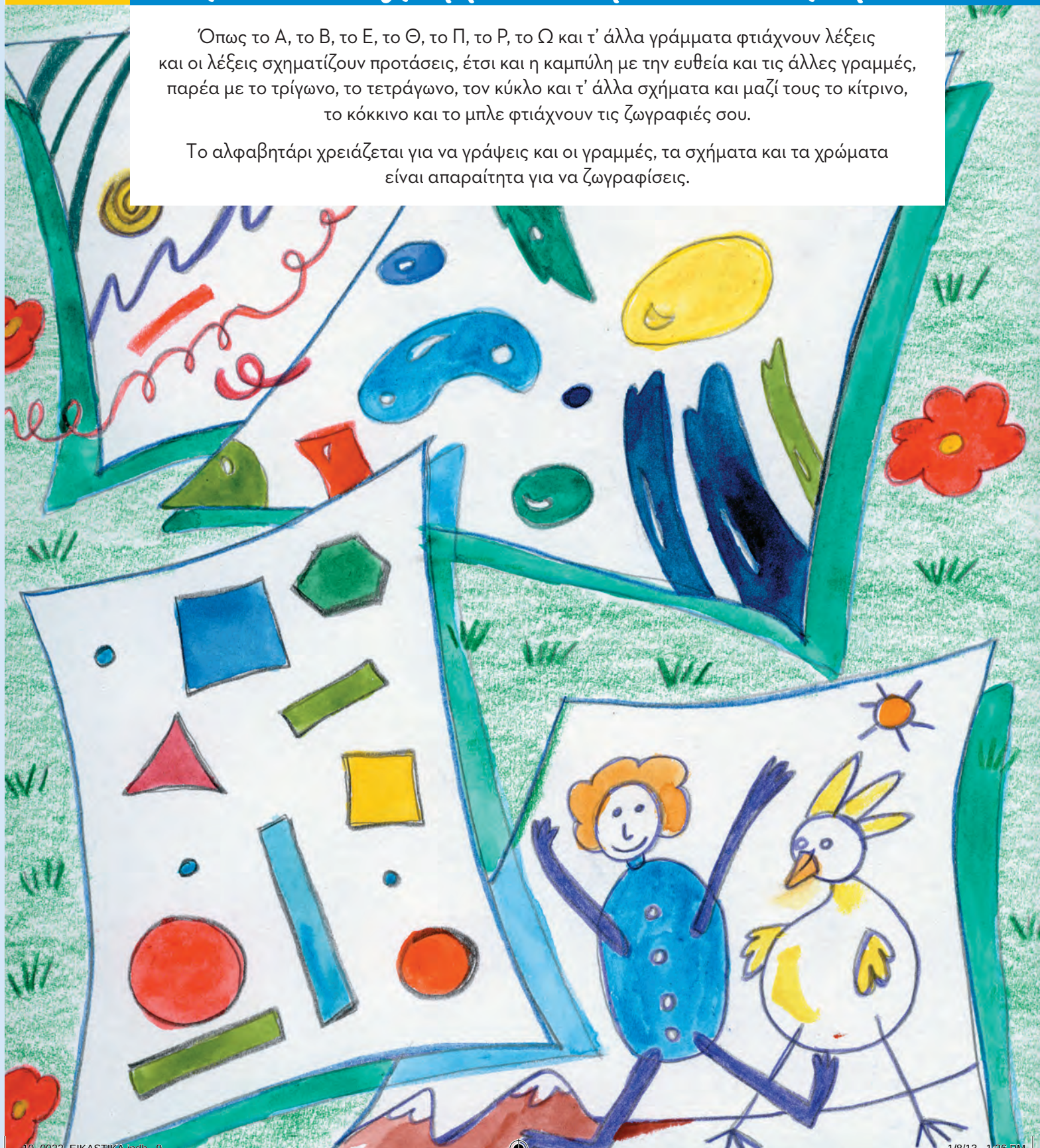

Ενότητα Α

Μορφές από γραμμές, σχήματα και χρώματα

Όπως το Α, το Β, το Ε, το Θ, το Π, το Ρ, το Ω και τ' άλλα γράμματα φτιάχνουν λέξεις και οι λέξεις σχηματίζουν προτάσεις, έτσι και η καμπύλη με την ευθεία και τις άλλες γραμμές, παρέα με το τρίγωνο, το τετράγωνο, τον κύκλο και τ' άλλα σχήματα και μαζί τους το κίτρινο, το κόκκινο και το μπλε φτιάχνουν τις ζωγραφιές σου.

Το αλφαβητάρι χρειάζεται για να γράψεις και οι γραμμές, τα σχήματα και τα χρώματα είναι απαραίτητα για να ζωγραφίσεις.

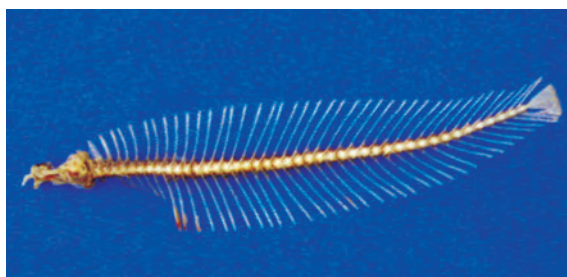
A1. Παντού γραμμές

Παρατήρησε τις **γραμμές** που υπάρχουν στο φύλλο, στο ψαροκόκαλο, στο δέντρο και στο σαλιγκάρι (εικ. 1, 2, 3, 4).

1

2

3

4

Μπορείς να βρεις και άλλες γραμμές μέσα στη φύση;

6

5

Η μεγάλη γραμμή του ποταμού μέσα στην κοιλάδα (εικ. 5).

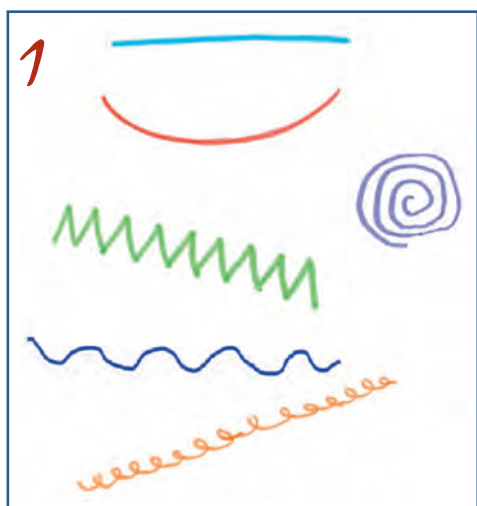
Ένα μεγάλο σαλιγκάρι με κεραμίδια πάνω στο χιόνι... Και το ποτάμι του χιονιού με μπλε χρώμα (εικ. 6, 7).

7

Μορφές από γραμμές, σχήματα και χρώματα

Ζωγραφιές γεμάτες γραμμές

ΔΩΣΕ ΟΝΟΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

Μπορούμε να φτιάξουμε γραμμές με μολύβια, μαρκαδόρους, κηρομπογιές, κάρβουνα και πινέλα (εικ. 2).

Με ποια **εργαλεία** μπορούμε να δημιουργήσουμε **λεπτές** και με ποια **παχιές** γραμμές;

Αν ψάξεις μέσα στη σχολική σου τσάντα τα τετράδια, τα μπλοκ και την κασετίνα σου, ποιες γραμμές θα βρεις;

Γεμίσαμε την τάξη μας με πολλές γραμμές (εικ. 3)!

3

Φτιάξε στο μπλοκ σου ένα τοπίο μόνο με γραμμές. Χρησιμοποίησε διαφορετικά εργαλεία και όλες τις γραμμές που έμαθες.

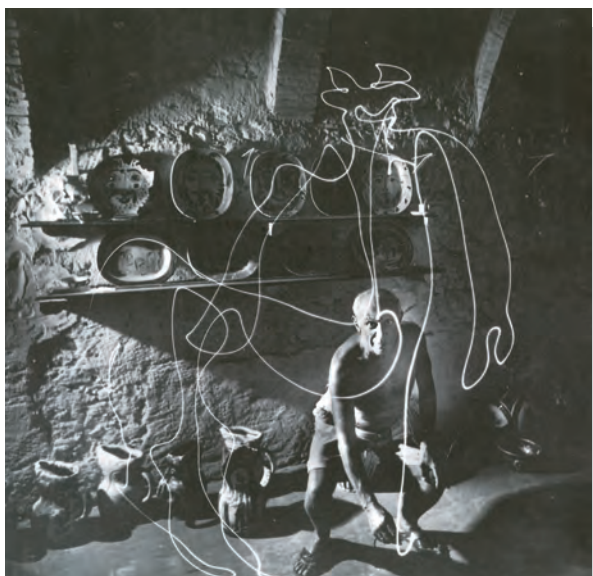

Φωτογραμμές

2

Με έναν φακό ο Πικάσο σχεδιάζει μια φιγούρα μέσα στο σκοτάδι (εικ. 1).

1

Παίξε με τον φακό σου και δημιούργησε τις δικές σου φωτογραμμές (εικ. 2).

3

Χρωμάτισε με κηρομπογιές ένα φύλλο χαρτί. Πέρασε σε όλη την επιφάνεια μαύρη τέμπερα και, όταν στεγνώσει, πάρε ένα λεπτό ξυλάκι ή το καπάκι από το στυλό σου και χάραξε το χρώμα δημιουργώντας πολύχρωμες γραμμές... μέσα στο σκοτάδι (εικ. 3)!

Παιδιά και ζωγράφοι δημιουργούν με γραμμές

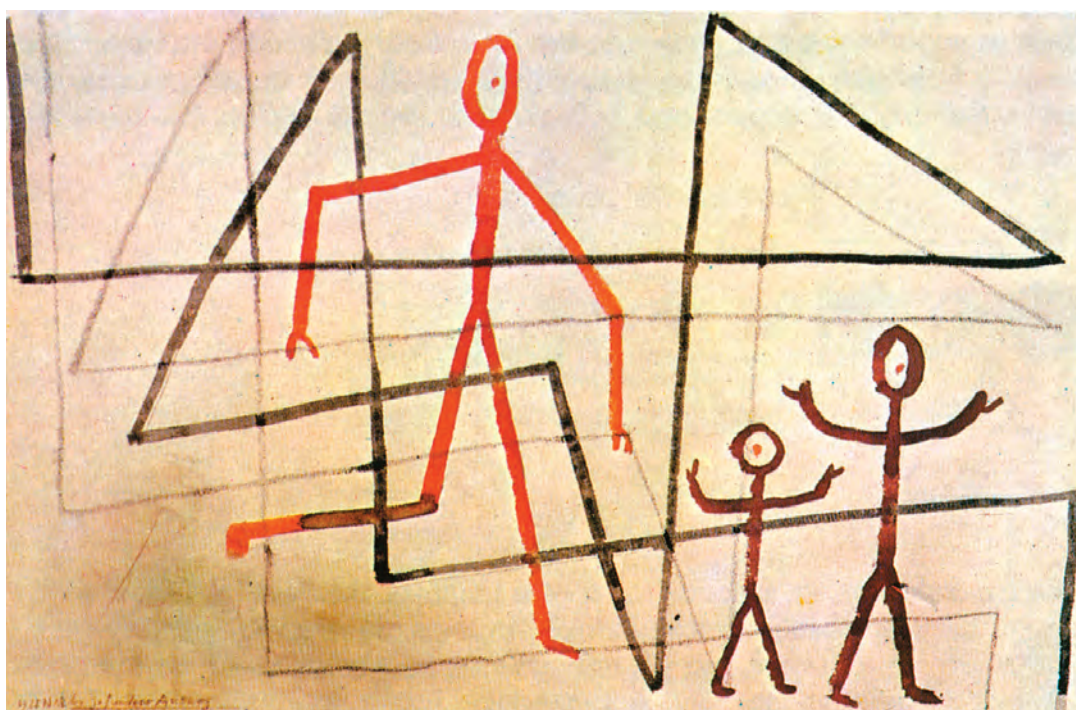
Παρατήρησε τα έργα μας και βρες τις γραμμές που χρησιμοποιήσαμε (εικ. 1).

1

Ποιες γραμμές χρησιμοποίησε ο **Πάουλ Κλέε**; Δώσε έναν τίτλο στο έργο του (εικ. 2).

2

Ζωγράφισε με μαρκαδόρους στο μπλοκ ανθρώπινες φιγούρες χρησιμοποιώντας μόνο γραμμές.

Γίνε ένας μικρός ερευνητής
και ανακάλυψε τις γραμμές που υπάρχουν γύρω σου.

A2. Ο κόσμος όλος με σχήματα

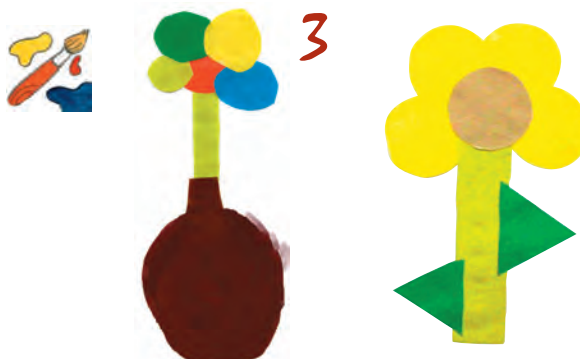
Σχήματα (εικ. 1):
Για το δέντρο ένας κύκλος
και ένα παραλληλόγραμμο.
Για το σπίτι ένα τρίγωνο
και τετράγωνα.

Σίγουρα μπορείς να βρεις
και εσύ τρίγωνα, τετράγωνα
και κύκλους γύρω σου.

Εμείς σχεδιάζουμε τρίγωνα, τετράγωνα,
παραλληλόγραμμο και κύκλους σε χρωματιστά
χαρτιά. Τα κόβουμε και φτιάχνουμε
ένα βάζο με λουλούδια (εικ. 2, 3).

Ο κόσμος όλος με σχήματα: Είναι το κολάζ που φτιάξαμε στην τάξη μας (εικ. 4).
Διαλέξτε και εσείς τις δικές σας μορφές και γεμίστε τον κόσμο... με σχήματα!

Βρίσκουμε εικόνες σε περιοδικά (εικ. 1),
σχεδιάζουμε τα σχήματα
που τους ταιριάζουν, τα κόβουμε (εικ. 2)
και φτιάχνουμε ένα **κολάζ** (εικ. 3).

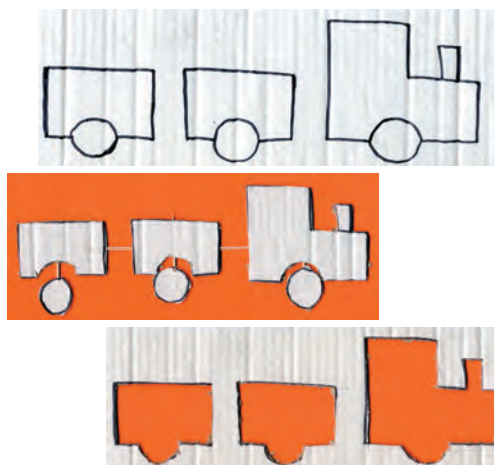

Βρες και εσύ εικόνες από περιοδικά,
κάνε τα δικά σου παιχνίδια με τα σχήματα και φτιάξε ένα κολάζ.

Η σχηματούπολη

Με κύκλους και παραλληλόγραμμα σχεδιάζουμε ένα τρένο.
Κόβουμε το εσωτερικό του και το αφαιρούμε.
Έτσι φτιάχνουμε δύο τρένα και μετά τα χρωματίζουμε (εικ. 1).

1

Με τον ίδιο τρόπο κάνουμε και τα σπίτια, τα αυτοκίνητα, τα ανθρωπάκια...
όλη τη σχηματούπολη (εικ. 2).

2

Εσείς τι θα θέλατε να φτιάξετε;
Μια σχηματούπολη, ένα περιβόλι, ένα λιμάνι ή κάτι άλλο;

Μορφές από γραμμές, σχήματα και χρώματα

Άνθρωποι με σχήματα

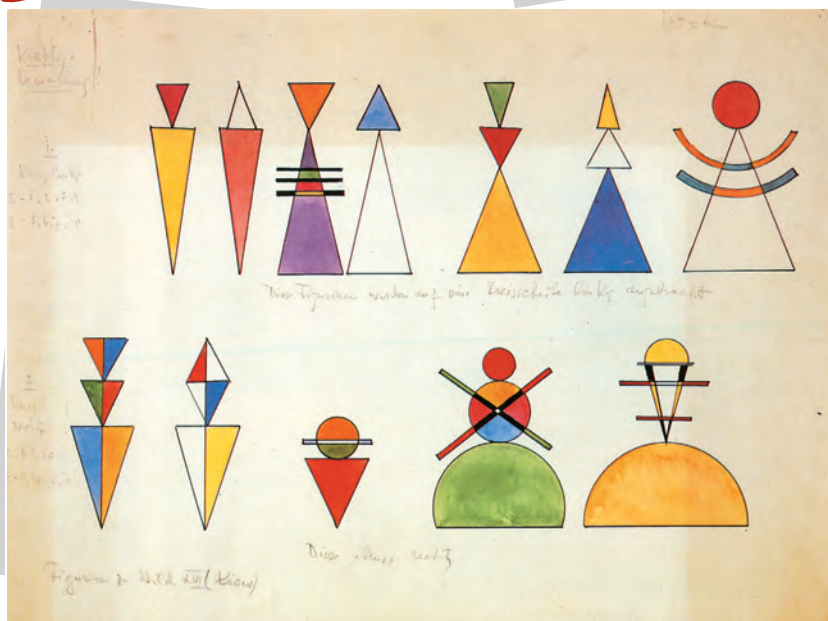

Τρία κορίτσια στο λιβάδι
ζωγράφισε ο **Μάλεβιτς**.
Βρες τα σχήματά τους
και έναν δικό σου τίτλο
για το έργο του (εικ. 1).

1

2

Ο **Καντίνσκι** έβαλε τρία
τρίγωνα το ένα πάνω
στο άλλο και έφτιαξε
ανθρώπινες μορφές
(εικ. 2). Μπορείς
να τις βρεις μέσα
στη ζωγραφιά του;
Πρόσεξε πώς έφτιαξε
και τις άλλες φιγούρες.
Είναι διαφορετικές
από του Μάλεβιτς. Γιατί;

Τρίγωνα, τετράγωνα και κύκλοι: Ένα παιχνίδι με μικρά και μεγάλα σχήματα
σε διαφορετικές θέσεις. Να οι μορφές του Καντίνσκι!
Παίξε και εσύ με τα σχήματα και φτιάξε τις δικές σου μορφές.

Το τρίγωνο κάθισε πάνω στο τετράγωνο και έφτιαξαν ένα σπίτι, ήρθε ο
κύκλος και ισορρόπησε στην κορυφή του τριγώνου... Και το σπίτι έγινε
αερόστατο! Κάνε και εσύ μικρές ιστορίες με σχήματα, σχεδιάσε τες
και δείξε στους φίλους σου ποιες μορφές έφτιαξες.

A3. Η γέφυρα του ουράνιου τόξου

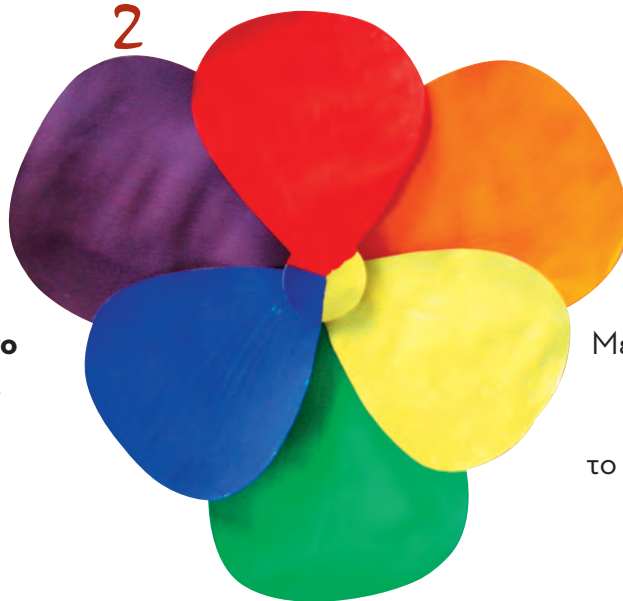
Το φως του ήλιου χαρίζει στη φύση **χρώματα**.

1

Όλα τα χρώματα μαζί ανταμώνουν και φτιάχνουν τη γέφυρα του ουράνιου τόξου (εικ. 1).

2

Το **κίτρινο**, το **κόκκινο**
και το **μπλε** είναι τα
βασικά χρώματα
(εικ. 2).

Με τα βασικά χρώματα
δημιουργούμε
το **πορτοκαλί**,
το **πράσινο** και το **βιολέ**
(εικ. 2).

Βρες από παλιά περιοδικά φωτογραφίες με τοπία.
Διάλεξε ποια σου αρέσουν και κάνε ένα κολάζ με τα χρώματα της φύσης.

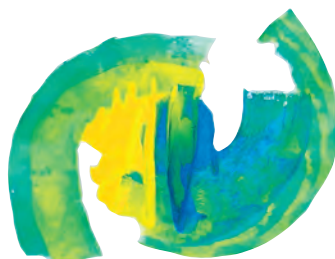
Μορφές από γραμμές, σχήματα και χρώματα

Το πορτοκαλί, το πράσινο και το βιολέ είναι τα **σύνθετα χρώματα**.

1

Με το **κίτρινο** και το **κόκκινο** φτιάχνουμε το **πορτοκαλί**.

Με το **κίτρινο** και το **μπλε** φτιάχνουμε το **πράσινο**.

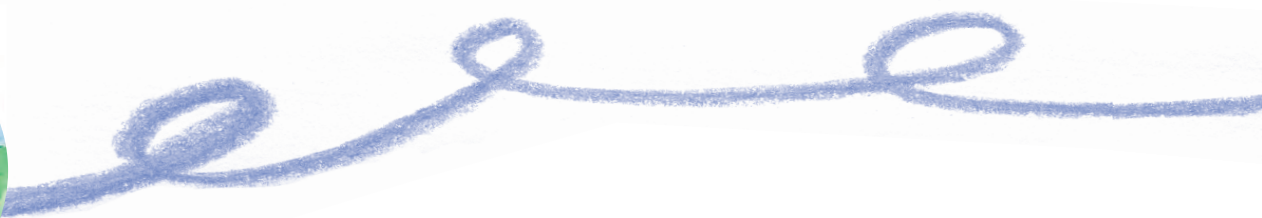
Με το **κόκκινο** και το **μπλε** φτιάχνουμε το **βιολέ** (εικ. 1).

Βρέχουμε μια μεγάλη επιφάνεια χαρτιού και ρίχνουμε τυχαία τα τρία βασικά χρώματα.
Παρατήρησε το έργο μας και γράψε τον τίτλο που του ταιριάζει (εικ. 2).

2

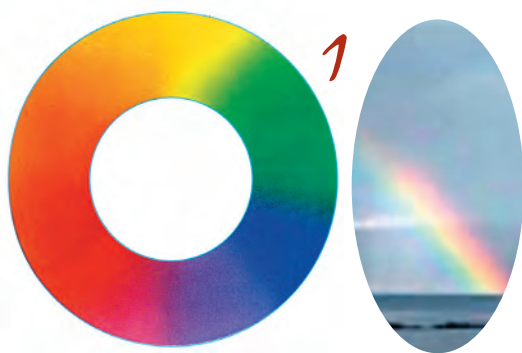

Βρέξτε και εσείς ένα λευκό χαρτί. Απλώστε τυχαία τα τρία βασικά χρώματα πάνω στη βρεγμένη επιφάνεια με πινέλα.
Παρατηρήστε τα αποτελέσματα του έργου σας.

Χρώματα στο ουράνιο τόξο

Το δαχτυλίδι του ουράνιου τόξου (εικ. 1).

το ουράνιο τόξο έχει επτά χρώματα:
Το **κόκκινο βιολέ**, το **κόκκινο**,
το **πορτοκαλί**, το **κίτρινο**, το **πράσινο**,
το **μπλε** και το **μπλε βιολέ**.

Με χάρτινες κορδέλες φτιάξαμε στην τάξη μας τη γωνιά του ουράνιου τόξου. Βάλαμε με τη σωστή σειρά τις κορδέλες (εικ. 2);

Ζωγραφίζουμε την πόλη μας με τα χρώματα του ουράνιου τόξου (εικ. 3).

3

Ζωγραφίστε με τα χρώματα του ουράνιου τόξου ένα τοπίο.
Χρησιμοποιήστε τις τέμπρες σας.